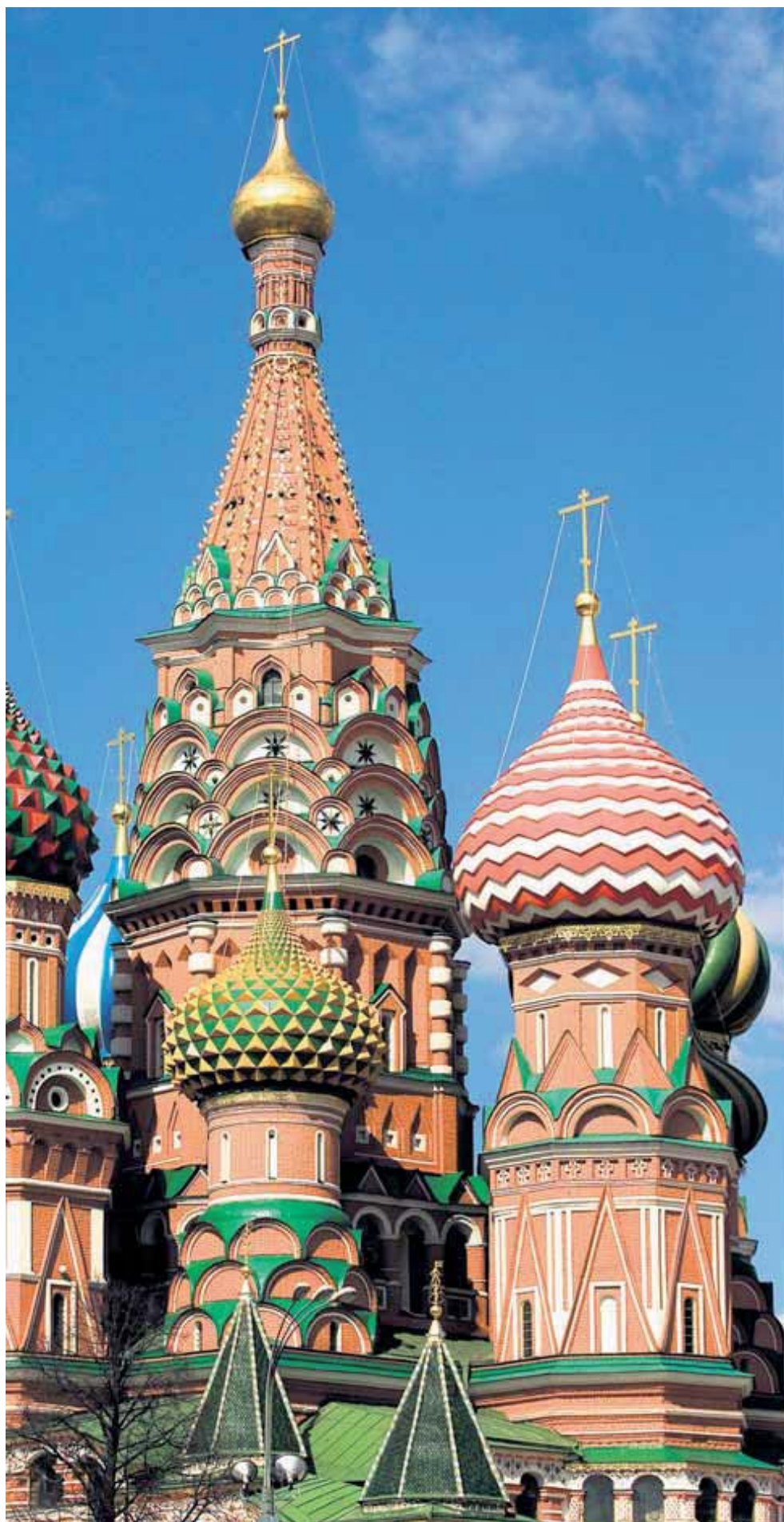

EUROPA 2009

Moskvas nya affärscenter Moscow city får bantas i kristider. Rubelns värde mot dollar och euro har varierat kraftigt under senare år. Ikea har 11 varuhus i Ryssland.

Trots finanskrisen flockas svenska bolag i Ryssland, och bedömare spår en fortsatt växande handel. Men för att lyckas gäller det att kunna föra sig i affärlivet. Skaka till exempel aldrig hand med kvinnor. Och det finns fler fallgropar.

Så gör du goda affärer med jättelandet i öst

NOVGOROD. Omkring 300 svenska företag är i dag verksamma på den ryska marknaden. Och fler lär det bli – Sveriges Rysslandsexport ökade med 44 procent mellan 2007 och 2008. På Exportrådet väntar man sig en fortsatt växande handel, trots finanskrisen. Rädslan för grannen i öst verkar vara på väg bort, även om okunskap och fördomar lever kvar.

Igor Borisovitj Aleksandrov sitter stadigt bakom sitt skrivbord. Han är en man med pondus. Orden är välavvägda och kroppspråket återhållsamt. Samtidigt skymtar både en och två rävar fram bakom öronen, och mitt bland pärmarna och mappar står ett litet leksakstroll med rufsigt gult hår.

I DEN RYSKA SMÅSTADEN Novgorod har Igor Borisovitj stort inflytande. Som direktör inom byggbranschen, prorektor för universitetet och framgångsrik arkitekt har han de kontakter som behövs, både i och utanför affärsvärlden. Det här är hans revir. Att däremot som svensk komma till Novgorod och göra affärer kan inte vara helt enkelt.

– Äsch, det där är fördomar, fnysser Igor Borisovitj. Varje kultur har ju sina särdrag, men viktigare är de gemensamma mänskliga värdena. Business är business, oavsett var den äger rum.

Det märks att Igor Borisovitj har ett förlutet som politiker. Själv menar han också att det är tack vare socialdemokratiska partikamrater i Örebro som han har kunnat knyta svenska affärskontakter. Det låter informellt och trevligt när han berättar om personer som Axel, Benny och Sigbritt. Samtidigt ligger det långt från den ryska

namnkulturen, där både förnamn och fadersnamn är viktiga. Att bara kalla Igor Borisovitj för Igor skulle väl vara oartigt?

– Jag är van vid att utlänningar har svårt att förstå vilka av mina namn de ska använda. Men om jag presenterar mig som Igor från första början har jag märkt att det blir lättare för alla parter. Det dummasse en utlänning kan göra är att försöka chansa. Å andra sidan är det ett stort plus om man anstränger sig för att memorera både för- och fadersnamnet.

MEDAN VI PRATAR RINGER det oavbrutet i de tre kontorstelefonerna. Igor Borisovitj svarar varje gång men lyckas ändå hålla en röd tråd i resonemangen med oss. När vi kommer in på alkoholkultur blir han engagerad, lutar sig fram och gestikulerar. Självklart bjuds det på alkohol när man har besök

” Varje kultur har ju sina särdrag, men viktigare är de gemensamma mänskliga värdena. Business är business.

Igor Borisovitj Aleksandrov

– inte under förhandlingarna förstås, men till middagen.

– Vi ryssar håller ofta mycket högtidliga tal när vi skålar. Jag har förstått att det här är svårt för utländska gäster, som gärna lär in en lång ramsa i förväg. Det kan bli pinsamt. Då är det bättre med en kort skål för samarbetet, tycker jag. Eller ta er svenska skål – en tolk be-

rättade en gång att ordet skål betyder ”för”. Det är alltså en universell skål som innefattar allt! Jag brukar själv använda den i Ryssland nu.

Igor Borisovitj beklagar visserligen att han måste kommunicera genom tolk när han umgås med sina utländska affärspartner, men samtidigt kan en skicklig tolk manövrera förbi kulturella fallgropar.

Senare samma dag stämmer vi därför träff med Sergej Jevgenevitj Golovin, själv tolk och vd för Astra Link, ett företag i utbildnings- och översättningsbranschen.

– Det går bra att kalla mig Sergej, säger han och ler. Det blir faktiskt allt vanligare att ryssar bara använder förnamnet i affärssammanhang, trots att de fortfarande niar varandra.

VI TRÄFFAR SERGEJ över ett glas öl efter jobbet. Han är på ett soligt humör. Affärerna går bra – så bra att det snart är aktuellt att nyanställa och flytta till ett större kontor.

– Ryssar gillar att skryta om hur bra det går för deras företag. Ni gör helt rätt som ställer sådana frågor. Till skillnad från i Sverige är det heller inga problem att prata om pengar och lön. Egentligen finns det inga samtalstabun – man måste snarare vara beredd att vara social och prata mycket om allt möjligt när man kommer till Ryssland.

Plötsligt kommer Sergej att tänka på något. Han börjar lite trevande att berätta om att det i svenskan finns vissa ord som låter lustiga i ryska öron. Ordet ”jobba”, som naturligtvis är ganska frekvent i många sammanhang, ger sexuella associationer i ryskan.

Samtidigt menar han att genanta

missförstånd kan bryta isen, bara de hanteras på rätt sätt. Betydligt värre är i så fall att inte förstå hur man visar uppskattning i en kultur där gästfriheten spelar stor roll.

– Jag vet att ni i Sverige är känsliga för mutor, men i Ryssland är presenter väldigt viktiga. En flaska konjak till sin affärspartner är ett tecken på uppskattning – inte en muta!

Det är viktigt att vara generös men minst lika viktigt att kunna ta emot generositet. I Ryssland ordnar man gärna fylliga program med fritidsaktiviteter för sina gäster, så kallade kulturprogram. Sergej menar att det alla gånger är värt att följa med på aktiviteterna, även om man känner sig trött och sliten. Att tacka nej kan uppfattas som att man egentligen inte är så intresserad av sina värdar och deras ansträngningar.

VI BJUDS PÅ EN ÖL TILL och tackar naturligtvis ja. Men det här med alkohol är ett känsligt kapitel – kombinationen svenskar, vodka och Ryssland kan ibland få sorgliga resultat. Sergej menar ändå att det ibland kan vara nödvändigt att dricka två tre snapsar för att inte stöta sig med sin värd. Särskilt bland äldre är det fortfarande symboliskt viktigt att dricka tillsammans.

Det börjar lida mot stängningsdags, men Sergej har fortfarande en hel del kvar att ordna med på kontoret. Uppenbarligen har han prioriterat gästerna framför jobbet, och det känns hedrande. Vi höjer våra glas och säger som Igor Borisovitj – ”för!”

**JOHANNES STÅHLBERG
MARIA KAPLA
ekonomi@dn.se**

44

procent ökade den svenska exporten till Ryssland med mellan 2007 och 2008. Omkring 300 svenska företag är idag verksamma i jättelandet.

” Jag vet att ni i Sverige är känsliga för mutor, men i Ryssland är presenter väldigt viktiga. En flaska konjak till sin affärspartner är ett tecken på uppskattning – inte en muta!

Sergej Jevgenevitj Golovin

DN.SE/EKONOMI

Läs fler artiklar om den ekonomiska utvecklingen i Ryssland. DN.se/ekonomi

DN.se

GUIDE

Vett och etikett i ryska affärssammanhang

Igor Borisovitj

Sergej Jevgenevitj

Råd från Igor Borisovitj och Sergej Jevgenevitj.

Namn: I Ryssland finns förutom för- och efternamn också ett fadersnamn. Vill man ha pluspoäng är det bra att använda både för- och fadersnamn. Igor Borisovitj Aleksandrov kallas alltså Igor Borisovitj. Bland yngre ryssar går det oftast bra att bara använda förnamnet.

Alkohol: Den ryska gästfriheten innebär ofta alkohol vid middagen. Män bör för artighets skull helst också dricka ett par snaps-

ar, medan kvinnor utan problem kan avstå från vodka. Att utbringa en skål i Ryssland är en konst – egentligen förväntas man snarare hålla ett tal. Men krångla inte till det. En kort skål för samarbetet kan räcka.

Presenter: Det är närmast obligatoriskt att ha med presenter till sina värdar. En flaska konjak eller whisky fungerar bra till män, medan choklad

och blommor är att föredra till kvinnor. Souvenirer från Sverige är alltid uppskattat.

Samtalsämnen: Det finns inga egentliga samtalstabun. Jakt, fiske, bilar, bär och svamp är säkra kort. Dessutom gillar ryssar roliga historier, så ha gärna ett par i bakfickan.

Arbete och fritid: Gränsen mellan arbete och fritid är

mer flytande i Ryssland än i Sverige. Arbetsrelaterade telefonsamtal efter kontorstid eller på helgen förekommer ofta. Erbjuds du aktiviteter på fritiden är det artigast att tacka ja.

Artighet: Män emellan används traditionell handskakning, däremot inte mellan kvinnor och män, eller kvinnor och kvinnor. Gammaldags artighet som att hjälpa på med kappan tas nästan för given.